

NBA
t.a.v. P. Jongstra RA
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

Amsterdam, 7 januari 2016

Geachte heer Jongstra, beste Pieter,

Wij danken de NBA voor de mogelijkheid om te reageren op het consultatiedocument 'De accountant en het bestuursverslag'.

Het Instituut van Internal Auditors Nederland (IIA) heeft eind 2014, naar aanleiding van het rapport 'In het publiek belang', in haar bestuurlijk overleg met NBA al haar mening over genoemd onderwerp gegeven. Graag gaan wij daar in deze reactie nader op in, naast enkele specifieke opmerkingen aan het eind van onze brief.

Incidenten in het verleden blijven aantonen dat jaarverslagen in het algemeen slechts beperkt transparant zijn en daarmee regelmatig niet volledig en/of juist. Toch was er – op z'n minst in de ogen van het maatschappelijk verkeer - intern toezicht (de internal auditfunctie en de raad van commissarissen) en extern toezicht (de externe accountant) actief. Het maatschappelijk verkeer stelt vragen over de kwaliteit van dit toezicht en verwacht een nadrukkelijker rol van 'de accountants'; de internal auditfunctie en de externe accountant.

De complexiteit en omvang van ondernemingen vragen om een krachtig samenspel van alle bepalende spelers op het terrein van corporate governance. Transparantie naar belanghebbenden vraagt in eerste instantie om een raad van bestuur die op transparante wijze in wil gaan op zowel de opzet als de werking van haar risicomangement en –monitoringsysteem, inclusief de ontwikkeling in belangrijke risico's en de resultaten van monitoringwerkzaamheden. De raad van commissarissen dient hierop zichtbaar, actief en effectief toezicht uit te oefenen.

Conform de internationaal erkende beroepsnormen van het IIA dient de internal auditfunctie aandacht te besteden aan de governance, interne beheersing en risicomangement van de organisatie waarvoor zij werken. Daardoor is de internal auditfunctie goed in staat om het bestuur en de auditcommissie te rapporteren over deze aspecten, die ook van wezenlijk belang zijn voor de inhoud van het bestuursverslag. De externe accountant dient kennis te nemen van de rapportages van internal audit en de genomen acties van het bestuur. Wanneer de externe accountant op basis van zijn onderzoek

constateert dat de governance niet naar behoren werkt, dient hij dit te vermelden in de uitgebreide controleverklaring.

Het IIA is van mening dat het maatschappelijk verkeer meer vertrouwen moet kunnen hebben in het bestuursverslag. Het NBA-rapport 'In het publiek belang' alsook het consultatiedocument spelen daar goed op in. Naar ons oordeel is het echter onmogelijk voor de externe accountant om een onderzoek uit te voeren naar het bestuursverslag als zodanig. De adequate opzet en werking van de governance binnen de onderneming zou voldoende waarborgen moeten geven voor een betrouwbaar bestuursverslag. Daarom dienen de rollen van de externe accountant en van de internal auditfunctie hand-in-hand te gaan. Paragraaf (5.3) over de samenwerking met de internal auditfunctie zou naar onze mening dieper in moeten gaan op het grote belang van heldere positionering, optimale samenwerking en kennisdeling tussen beide partijen.

Het IIA is voorstander van een sterke positionering en taakomschrijving van de internal auditfunctie, zodanig dat raden van bestuur en commissarissen binnen hun interne governance voldoende assurance verkrijgen om een transparant en adequaat bestuursverslag te kunnen waarborgen. Bij het eventueel ontbreken van een internal auditfunctie dient de accountant zich een oordeel te vormen over de impact die dit heeft op de governance van een organisatie.

De externe accountant zou moeten beoordelen of het bestuursverslag consistent is met de jaarrekening, de bevindingen van de jaarrekeningcontrole alsook met de rapportages van de internal auditfunctie. Daarbij dient de marginale toetsing verder te gaan dan het nagaan of aan formele eisen is voldaan en een onderzoek naar strijdigheid met de andere delen van de jaarrekening. Immers, zoals ook in het consultatiedocument opgenomen, het jaarverslag omvat meer onderwerpen.

De reguliere rapportages van de internal auditfunctie aan de raad van bestuur en raad van commissarissen, en in kopie naar de externe accountant, zijn een belangrijke informatiebron voor het bestuursverslag en vervullen een belangrijkste signaleringsrol ten aanzien van de transparantie, volledigheid en juistheid daarvan. Met voldoende kennis van de onderneming (inclusief de rapportages van de internal auditfunctie) is de externe accountant in staat om opzet en werking van de governance te kunnen beoordelen alsook om een beeld te verkrijgen over de vraag of de inhoud van het jaarverslag overeen komt met de opgedane kennis van de onderneming (conform EU jaarrekeningrichtlijn en ISA 720). Net als in de jaarrekeningcontrole kunnen omissies aan de raad van bestuur en de raad van commissarissen worden gemeld en kan aanvulling of verbetering van het bestuursverslag plaatsvinden.

Eventuele bevindingen kan de externe accountant in de uitgebreide controleverklaring als een materieel audit issue opnemen. Een afzonderlijke beoordelingsverklaring is naar ons oordeel niet noodzakelijk, behalve daar waar geen internal auditfunctie is, en zou de verwachtingskloof vergroten. Immers, het maatschappelijk verkeer zal niet in staat zijn om twee verklaringen van de externe accountant afdoende te scheiden en qua betekenis op juiste wijze te duiden.

Bovenstaande tekst is een uitgebreid antwoord op vraag 11 uit het consultatiedocument. Met betrekking tot de overige punten uit het document we nog het volgende op:

- Niet-financiële informatie wordt in het document erg gericht op duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Naar ons oordeel is het breder dan dat, denk aan strategie, naleving wet- en regelgeving, materiele bevindingen tijdens monitoring van interne beheersing en dergelijke. Een aantal van deze onderwerpen leent zich minder voor 'reasonable assurance' sec vanwege het ontbreken van 'harde' normen;
- De in de hoofdstukken 4 en 5 gestelde vragen zijn vooral gericht aan de gebruikers van jaarrekeningen, terwijl ze beogen een vaktechnische vraag te beantwoorden; dat lijkt niet altijd even gelukkig gekozen. Hier en daar ontbreekt inzicht in de verwachte relevantie van het antwoord.

Tenslotte, de internal auditfunctie is onmisbaar in good governance. Daarom is het van belang dat de externe accountant dit nadrukkelijk onderkent en zo veel mogelijk steunt op de werkzaamheden van de internal auditfunctie.

Wij zijn graag bereid de dialoog met de NBA te voeren en stellen voor om dat gezamenlijk met NBA LIO te doen.

Met vriendelijke groet,

Vincent Moolenaar,
voorzitter